

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2Arctoli și cores-
pondențe pentru pu-
blicare se trimit re-
dacțiunii.Concure, inserțiuni
precum și taxele de
abonament se trimit
Administrațiunii ti-
pografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Sfințirea bisericii din Pocioveliște.

Duminecă, în 30 Septemvrie (13 Octomvre), a săvârșit Prea Sfințitul nostru Episcop diecezan, Ioan I. Papp, un înalt act de pietate. A sfințit biserica din Pocioveliște, zidită din avutul său, întru memoria bunilor săi părinți.

În anul 1869, diacul de pie memorie, tatal Prea Sfințitului, propusese sătenilor să zidească nouă biserică, oferind din partea sa 100 fl. Prea Sfințitul atunci cleric de cursul I, chemat de tatăl său, a ascultat sfatul bătrânilor. Diacul însă muri în acelaș, an și cu dânsul se îngropă pentru Pociovelișteni și idea zidirei bisericii. Ajungând Prea Sfințitul Episcop, a ținut să realizeze idea, întru pomenirea părinților săi și preamărirea lui Dumnezeu. Și cuvântul trup s'a făcut.

Vineri în 28 Sept. (11 Oct.) a plecat, însoțit de protosincelul R. Ciorogariu, protopopii Procopie Givulescu, Mihail Lucața, de protodiaconul Dr. Iustin Suci și diaconul Dr. Teodor Botiș. În Oradea-mare a fost întâmpinat la gară de arhimandritul vicar Vasilie Mangra cu fruntașii din Oradea-mare, cari împreună au petrecut seara la ospitala masă a vicarului. Sâmbătă dimineața a plecat însoțit și de arhimandritul vicar V. Mangra, protopopii Toma Păcala, Nicolae Roxin și secretarul mitropolitan Nicolae Zigre, va să zică cu o impunătoare suită.

La gara Rogoz, unde a intrat pe teritorul protopopiatului Beiuș, a fost întâmpinat de protopopul emerit Ilie Moga în fruntea preoțimei și poporului din jur; iar în numele comitetului parohial din Beiuș, avocatul Dr. Gavriil Cosma, judele cercual Poinar și avocatul Dr. Constantin Popovicu, veniți din Beiuș spre întâmpinare.

La Șoim atinge trenul tractul Beliului. Aici face întâmpinarea protopopul Beliului Petru Serb, cu clerul din tractul Beliului și poporul adunat în număr mare. Din partea administrațiunii politice îl întâmpină pretorul Beiușului Tempelean.

În gara Beiușului, așteaptă toată preoțimea din jurul Beiușului cu imens popor, onorațiilor, mic, mare, bărbați și femei din toate clasele, aclamând frenetic pe prelatul sosit. Protopopul locului cu lacrimi în ochi salută de binevenire pe înaltul oaspe, care ține celor adunați o emoționată cu-

vântare. Și apoi pleacă lumea pe un nesfârșit tren de trăsuri în oraș. Preasfințitul în calesă cu patru cai a Prea Sfințitului episcop gr. catolic Dr. Dimitrie Radu.

Ajunși la podul dinaintea gimnaziului ni-se desfășură un frumos tablou. Tinerimea gimnazială, ca la 400 tineri, în frunte cu directorul și profesorii, formează lungul spalier, în a cărei aclamări frenetice trece trenul de trăsuri, care se oprește la casa avocatului Dr. Gavriil Cosma, unde a descălecat înaltul oaspe.

După descălecarea conduce protopopul clerul din tractul Beiușului și Vașcăului. Prea Sfințitul profită de ocaziunea întrunirii preoțimei din acele două tracte și le ține o instructivă pastorală, mângându-i pentru greutățile misiunii pastorale ce le îndură și îndemnându-i la perseveranță în calea apostoliei. Pe învățătorii confesionali ortodocși îi conduce învățătorul Sala din Vașcău. Cuvinte de mângâiere și îmbărbătare la împlinirea grelelor datorințe le adresează și acestora, mai presus de toate în legătură strânsă cu maica biserică, susținătoare a școalelor confesionale li-o leagă de inimă.

La primirea dela gară și ovațiile dela gimnaziu s'a observat, că s'a spart ghița ce ne despărția de greco-catolici pe vremea când umblase prin Beiuș I. P. S. actualul mitropolit Ioan Mețianu și decedatul episcop Iosif Goldiș, când gr. catolicii ostentativ s'au reținut dela festivitățile primirii lor. E cu mult mai mare bucuria noastră de aceasta schimbare de lucruri decât să și mai ispitim cauzele recelilor de atunci, destul, că acum e bine. Directorul gimnaziului domnul Dumbravă s'a prezentat cu corpul profesoral complet; tot așa directorul școalei de fete gr. cat. domnul Ștefănică; protopopul Aștal în fruntea credincioșilor gr. cat. ca comună bisericască, și domnul Gera, ca directorul bunurilor episcopoești gr. catolice. Toți vorbesc cuvinte calde românești la cari Preasfințitul răspunde cu toată căldura inimei emoționată de raporturile cordiale ce se încheiară în Beiuș. Îdeosebi îl înduioșează, fostul său profesor părințele protopop Antal, căruia îi adresează elogioase cuvinte pline de recunoștință și apoi îl îmbrățișează și sărută în frunte.

În șir vin apoi celelalte confesiuni, preotul rom. catolic și reformat și autoritățile. Mai pe

urmă comitetul parohial gr. or. condus de președintele lui, Dr. G. Cosma. Prea Sfințitul salută în ei pe vechii cunoscuți și pe fii credincioși tradițiilor străbune de alipire către sfânta maică biserică.

De aici încolo se începe sunetul viu al bogatei mese servite de arta bucătăriei doamnei Cosma, neîntrecuta Martă îngrijitoare de iubirii ei oaspeți, căci în împărăția mesei dânsa e regină.

După masă Prea Sfințitul face vizitele, iar arhimandritul Vasile Mangra, protosincelul Roman Ciorogariu și diaconii Dr. I. Suciș și Dr. T. Botiș să duc la Pocioveliște să facă priveghiarea prescrisă de tipic.

Duminecă a plecat Preasfințitul cu mare suită, tot cu calesa Prea Sfințitului Radu și însoțit de inteligența din Beiuș. În drum a intrat în biserică din Nemoești, unde a binecuvântat poporul și i-a ținut o instructivă cuvântare. De aici la Curățele, unde i-s'a făcut mare primire de întreg satul, mic și mare. Și aici a intrat în biserică, a binecuvântat poporul și i-a ținut cuvântare. Din Curățele a intrat apoi în Pocioveliște, un mic sătuleț cu 40—50 numere de case. La marginea satului sub un arc triumfal, l'a întâmpinat poporul cu preotul locului în frunte și apoi a descălecat în casa părintească de unde a venit cu litia la biserică.

Biserica e zidită de piatră în mărime potrivită satului și împodobită cu un frumos iconostas și zugrăvire, cu toate odoarele nouă. În turn două clopote. Arangiamntul intern și clopotele încă sunt dăruite de către Preasfințitul.

Sfințirea bisericii a săvârșit-o Preasfințitul asistat de arhimandritul V. Mangra, protosincelul R. Ciorogariu, protopopii: Elie Moga, Vasile Papp, Toma Păcala, Nicolae Roxin, Procopie Givulescu, Mihaiu Lucuța, administratorul ppopesc Moise Popoviciu; de preoții George Papp arhivar în Oradea mare; Teodor Papp paroh în Pocioveliște, Ioan Papp Cresuia, Ilie Cioara Bontăști, George Roman Nemoești, Florian Goina Mizieș; Andrei Popa Criscior, Ioan Popa Monoștur, Ilie Lucuța Șebiuș; protodiaconul Dr. I. Suciș și diaconul Dr. T. Botiș. Afară de aceștia au mai fost de față și alții 20 preoți cari n'au servit în lipsa de loc în altar. Din Beiuș a fost de față Ghera administratorul domeniului gr. cat., directorul gimnaziului Dumbravă, rect. Bulcu, profesorii Ștefănică Kéri, Fabian, Antal (tinerul), Dr. Pavel, Dr. Nescu, Epure; judele cercual, preoții celorlalte confesiuni, notarul public și aproape toată inteligența din Beiuș. Și poporul adunat în număr mare din întreaga împrejurime.

La liturgie a cântat corul din Beiuș sub conducerea candidatului de preot și prefect al alumneului diecezan Mihaiu Cosma. E vestitul cor mixt din Beiuș, care a pestrecut și cele mai optimiste așteptări prin precisiunea cântărilor cu care a delectat pe cei pricepători la artă și a

înălțat sufletele deschise ale credincioșilor, fascinați de frumseța cântărilor. Aici remarcăm cu plăcere, zelul Dlui avocat Dr. Ciordaș, care încă a cântat în cor, dând prin aceasta exemplu bun tinerimei. În decursul liturgiei a tuns Prea Sfințitul întru ceteti pe clericii Nicolae Roxin și Ioan Cioara și a hirotonit întru preoție pe profesorul Dr. Teodor Botiș. În cuvântarea Sa Prea Sfințitul emoționat de marele moment a desfășurat scena petrecută la sfintele Paști din anul 1869, pe locul unde s'a zidit biserică, când tatăl său a slevat ideea zidirii bisericii și apoi întru memoria bunilor săi părinți a închinat sfântul lăcaș Domnului spre mângăere celor ce cearcă pe Domnul spre mărirea lui D-zeu, cu glas înădușit de emoțiune și cu ochii scăldați în lacrimi. Protopopul Beiușului Vasile Papp a mulțumit apoi în numele credincioșilor generozitatea implorând răsplata cerească asupra Prea Sfințitului Episcop. După aceasta a ieșit la mormântul părinților aflător în curtea bisericii, unde a ținut parastas pentru odihna sufletului lor.

Erau 2 ore d. a. când s'a terminat acest act de pietate. După aceasta s'a servit masa dată de Preasfințitul pentru 120 persoane și întreg satul a resunat de veselia mare a zilei memorabile. La masă s'au ținut animate toasturi.

Seara în Beiuș a dat masă splendidă în onoarea Preasfințitului, domnul jude cercual Poenar, la care a participat suita Prea Sfințitului și căpeteniile civile și bisericesti din Beiuș, cari petrecură împreună o plăcută seară, în ospitala casă a d-lui și doamnei Poenar, neobosita în atențiunile ei față de oaspeți.

Luni a fost ziua harnicilor Beiușeni. Prea Sfințitul a servit aici asistat de dignitarii și protopopii sus înșirați. Și aici a cântat răspunsurile corul din Beiuș cu aceeaș precizie. La începutul serviciului divin a tuns întru cetet pe candidatul de preoție Ignatie Porge. În cuvântarea Sa Prea Sfinția Sa a vorbit despre pacea ce trebuie să stăpânească sufletele creștinești, despre raportul cordial în care trebuie să trăiască cu frații lor de un sânge dar de altă credință, căci zice Prea Sfințitul, toți suntem mlădițele aceluiaș trunchiu; în aceeaș vreme împlinindu-ne datorința de cetățeni, ca fii buni ai patriei. A apelat apoi la iubirea lor față de tinerimea studioasă, care departe de caminul părintesc petrece întră dânsii, cerându-le ca să-i privească ca pe fiii lor și prin scutirea ei de toate cele rele afară de școală, să stea întru ajutorul corpului profesoral care împlinește nobila misiune a creșterii tinerimii noastre. Și apoi să rămână tari în credința străbună. Cuvântarea a fost ascultată cu atențiune încordată de cetățenii din Beiuș, cari atâtea probe au dat despre iubirea lor de biserică și neam, două virtuți ce-i împodobește între români și de cari noi suntem mândri.

După serviciul divin a vizitat internatele. Mai întâiu cel greco-catolic, unde a fost primit de rectorul Bulcu, a vorbit Preasfințitul de credința episcopului Vulcan, care a întemeiat gimnaziul, de iubirea episcopului Pavel care a lărgit acest așezământ cultural și de speranțele pe cari le oferă generosul episcop actual Radu, îndemnând tinerimea la pietate față de memoria decedaților binefăcători și la iubire față de cel ce cu mâna plină se îngrijește de așezământ cultural. La școala de fete a mers cu directorul Ștefanică, fiind întâmpinat de Dl. Gera și directoara internatului, D-șoara Stolojan. Și aici a ținut vorbire fetițelor, îndemnându-le la tot ce este bine și frumos. De sine înțeles ambele internate sunt bine îngrijite.

De aici a trecut la internatul ortodox, întemeiat cu atâtea jertfe, cari însă dispar de înaintea foloaselor morale ce le aduce tinerimei noastre. În acest internat sunt plasați 60 tineri, dar e mai mare numărul acelor cari au rămas afară. Să nu uităm că tinerimea ortodoxă e în majoritate în gimnaziul din Beiuș. Părinții s'au convins tot mai mult despre roadele bune ale acestui tiner internat și sunt nemângăiați cei ce n'au loc acolo. Mare păcat comit aceia, cari se retrag și dela micile contribuiri de până acum pentru acoperirea speselor de zidire. Să sperăm însă, că cu vremea toți se vor convinge despre binele cel revarsă acest internat și vor concurge cu mai mult zel nu numai la acoperirea sarcinilor din trecut, ci și la lărgirea lui, ce se impune imperativ. Ne-a căzut bine a vedea curățenie exemplară și ordine perfectă în internat. Preasfințitul a fost întâmpinat prin o caldă vorbire de către rectorul Fildan, la care Prea Sfințitul a răspuns cu obicinuita bunăvoință, dând sfaturi părintești tinerimei, veselă de onoarea ce i-s'a făcut prin înalta vizită.

La amiază și seara s'a perondat apoi inteligența din Beiuș la mesele bogate date de dl. Dr. Cosma în onoarea înaltului oaspe, inviorate de spiritul viu al doamnei casei. Și pe cum e obiceiul la zile mari în Beiuș, în amurgul serii se făcu și luminație mare, anume din întâmplare arseșe o clae de paie la marginea orașului, de lumină tot orașul.

Dar Beiușenii nu se mulțumiră cu atâta, ci ne pomenirăm cu ei dimineața la orele 4 adunați la casa dlui Cosma în trăsuri, credincioșii noștri cetățeni cu intelectualii împreună, cari petrecură pe Arhiereu până la gară, unde iarăși alta surprindere: spalierul tinerimei din internatul ortodox cu rectorul și prefectul lor în frunte. Trenul pleacă întră uralele frenetice ale bătrânilor și tinerilor, cari astfel știu da cinste episcopului lor.

Fie primit primosul adus de Preasfințitul nostru episcop întru preamărirea lui Dumnezeu și laudat numele acelor cari au concurs la praznicul atât de bogat în momente înălțătoare.

Dela Jafa la Ierusalim.

Călătorie de Dr. Badea Cireșeanu.

— Urmare —

Lucrul acesta eu l'am mai văzut și la Musulmani și mai ales la Turci. Aceștia purtându-se după învățăturile Coranului, se îngrijesc foarte mult de mormintele lor. În grădini, în curți, la răspântiile drumului, se găsesc câte doi ori trei sfâlpi, cari arată mormintele celor ce se odihnesc acolo. Mai totdeauna aceste locuințe mortuare, sunt umbrite de platani umbroși și bătrâni. Cimitirele comune sunt de asemenea umbrite de ciparoși, înalți și conici, cum și de platani și feliuriți arbori frumoși. Mai ales am admirat mormintele sultanilor din Brusa și Constantinople, cari sunt cu atâta gust îngrijite, în cât călătorul nu știe ce să privească: mausoleul măreț și împodobit cu tot luxul oriental, sau arborii ce își întind ramurile lor verzi și pletoase pe locuințele mortuare ale celor ce domniră odinioară în lume! Între mausoleele imperiale ce am văzut în lume, sunt neîntrecute în frumusețe acelea ale sultanilor din giamia Eșil și mai ales din grădinele luxoase ale giamiei Muradie din Brusa (Asia Mică). Curățenia de aci, grădinele cultivate în tot ce poate să fie mai frumos, în cât să se asemene cu raiul lui Mahomed, cosciugele așazate în cripte majestos lucrate, apoi pietatea cu care imi arată paznicul aceste rămășițe ale vechilor sultani, toate acestea nu le-am mai văzut în altă parte. Cu greutate însă se pot vedea aceste odoare musulmane; mulți Mahomedani nu aveau voie să calce în aceste grădini. Eu eram preferat cu toată bunăvoința și politeța cuvenită străinului.

7). *Peștera Ghetsimani*. Dela mormântul profetului Zaharia și acela al lui Avesalom, am pornit la meazănoapte pe malul stâng al pârâului Chidron și am ajuns la „peștera Ghetsimani“ în care se află mormântul sfintei Fecioare Maria. În vechime era aci o mare și frumoasă grădină de măslini. Sfânta Fecioară își a ales ea însăși această grădină pentru ca să fie îngropat corpul ei. Împreună că părintele Fotie m'am pogorât în peșteră pe 47 trepte de piatră, până ce am ajuns într'o biserică mare și împodobită cu icoane lucrate în aur și argint. În sfântul locaș mistic și întunecos din cauza adâncimei, dar și răcoros, ne închinaram cu evlavie și sărutarăm mormântul sfintei Fecioare și al părinților ei Ioachim și Ana ce se află în biserică. Preotul îngrijitor al acestor comori atât de scumpe creștinilor, scoase aghiazmă din puțul cu izvorul din mijlocului bisericei, ne dădu să bem și apoi la lumina dulce a candelilor din această casă a Domnului, cugetarăm la timpurile apostolice, la sfânta Fecioară și la adunarea în acest loc a apostolilor dela marginea

lumei ca să îngroape sfântul ei corp. Asupra acestei peșteri au drepturi egale nu numai creștinii ortodocși dar și latini și alți creștini. În ziua de 15 August, când se sărbătorește adormirea sfintei Fecioare, se face aci o Liturgie strălucită, oficiată de însuși patriarhul Ierusalimului, fiind adunați mii de credincioși. De altfel în toate zilele se săvârșește în peșteră cultul în toate splendoarea lui.

După ce ne mai închinaram iarăși pela icoane, eșirăm din peșteră și merserăm în apropiere ca să mâncăm, căci eră ora 2¹/₂ după prânz. Ospățul nostru fu destul de frugal din cauză că eră „postul Adormirei“; iar pe de altă parte frugalitatea stă chiar în firea omului în acele locuri. Găsirăm, nu departe de peșteră, niște Arabi sub un corp de pânză, văzând pâne, zarzavaturi crude și sare. Acestea ne-au fost îndestulătoare ca să ne potolim foamea; iar în loc de apă băurăm limonade calde și ne îngrijite. Părintele Fotie era atât de mulțumit de belșugul ospățului, în cât neconținut rostea pioasa formulă a bunului creștin: slava ție Doamne! Odihnindu-ne puțin după această gustare pustnicească, plecarăm în drumul nostru, deși căldura mă moleșea mai mult pe mine de cât pe tovarăș.

8). *Pe Muntele Maslinilor*. Sculându-ne, am pornit la deal spre răsărit, pe Muntele Maslinilor, al cărui nume este foarte des repetit în sfintele Evanghelii și în cărțile Vechiului Testament. Am ales suișul pe lângă mănăstirea rusească de pe acest munte. Aceasta este zidită într'o mare grădină ce se întinde din pârăul Cidron și până în vârful Muntelui Maslinilor. Tertoriul Mănăstirii este încungiuat de un zid tare ca al unei cetăți; iar în mijloc strălucește o biserică înfrumusețată cu aur. Suind la deal, pe un drum pietros, am ajuns în vârful Muntelui, care este puțin mai înalt de cât muntele Sionul; dar nu este prăpăstios ori greu de urcat; ci el este un platou înalt și cu o înfățișare frumoasă. În vârful muntelui ni se ivi cea mai mulțumitoare priveliște: spre apus cetatea Ierusalimului cu mărețele edificii, între cari se deosebeau biserica sfântului și moscheea lui Omar; iar la răsărit, în depărtare iarăși văzurăm Iordanul ca o fâșie de pânză, iar Marea Moartă ca un nour de fum. Vârful Muntelui Maslinilor, ca ori ce pisc înalt, e acoperit cu iarbă pe care o pase vitele Arabilor.

Tot pe acel vârf se află și „mănăstirea carmelitelor desculțe în care se adăpostesc ficele Arabilor, Curzilor și ale altor neamuri din acele părți“. Mănăstirea este mare și imprejmuită cu ziduri tari. Cartea e presărată cu flori și arbori cari dau piperul ce se pune în mâncare. Într'o parte a curții este o peșteră unde se crede că apostolul Pentru a fost pus în temniță de Irod Agripa I-iu; iar ingerul Domnului l'a scos din incisoare, după cum cetim în Faptele Apostolilor cap. 12 v. 3: „În zilele acelea, pus'a Irod mânele ea să facă rău unor din cei din Biserică; și a ucis pe Iacov fratele lui Ioan cu sabia... și a adaos a prinde și pe Petru, pe care și perzându-l l'a băgat în temniță, dându-l la patru căpetenii cu câte patru ostași ca să-l

păzească pe el... Și iată ingerul Domnului a venit (noaptea) și lumină a strălucit în casă, și lovind în coaste pe Petru l'a deșteptat pe el zicând: „Scoală-te curând și au căzut lanțurile din mânele lui... și a zis lui (Pentru) îmbracă-te în haina ta și vino după mine. Și eșind venea după el“.

(Va urma)

Cronică muzicală.

Viața noastră românească se manifestă foarte rar și greoi în prestațiunile sale; și aceasta, în cele mai multe cazuri, pentru satisfacerea unor necesități practice și nu ca rezultate ale unui avânt de inspirațiune.

Dar ori ce muncă, merită a fi de folos, în condițiile noastre de viață, e bine venită; căci ni sunt prea puțin satisfăcute exigențele și nevoile de orice natură, pe toate terenele, dar mai ales pe terenul artistic și în special, pe cel muzical.

Pentru ușurarea învățământului muzical în școlile pedagogice și teologice — numai profesorii cunosc mizeria lipsei și piedecilor puse utilizării manualelor! — d-l *T. Lugojanu*, profesor de muzică și cântare bisericească la institutul central ped.-teol. diecezan din Arad, a publicat, în anul 1905 „*Strana*“¹⁾ cuprinzând cântările bisericești aranjate pe note și anume: irmoase, pricesne, sfetiline, stihiri, glasurile ș. a.

Cartea redă cântările bisericești, după cântarea uzuală din părțile noastre aradane²⁾ și banatice, aducându-se „în consonanță accentul muzical cu cel ritmic“, „corăspunzător prozodiei limbii românești“.

Aceasta lucrare, lucrare de salvare a cântării bisericești de fluctuațiunile caprițioase ale psaltților meșteri în prelungiri tremurătoare și nesfârșite, făcută de un om chemat, pregătit, și cunăscător al melodiilor în vigoare și al muzicii, și-a întregit-o d-l *T. Lugojan* prin „*Cântări bisericești pentru slujbe ocazionale, din Moltvelnic* (Evhologiu) ș. a. arangeate pe note, Arad 1907. Tipografia diecezană“.

Amândouă cărțile sunt de folos nu numai pentru elevi, ci pentru toate stratele.

Scopul și importanța publicațiunilor d-lui *Lugojanu* se învederează și din prefață publicațiunii din urmă, în care se spune: „Executarea corectă o melodiilor bisericești îi va fi cu puțință numai acelui cântăreț, care stăpânește textul și melodia pe deplin“ căci altfel „fiecare cântăreț va aplică în deosebite felii melodia, fiindcă combinarea ritmică a textului cu melodia e ceva individual, deprinde dela cuprinderea și cultura muzicală a cântărețului...“ Este dar evident, ce necesară e introducerea unui „sistem unitar de cântare“, pentru a nu se alteră pe viitor în chip volnic, ori și mai corect inconștient, melodiile cântărilor noastre

¹⁾ Prețul unui exemplar. 10 cor.

²⁾ Cântările bisericești din părțile ungurene banatice s'au transmis sub ierarhia sârbească, după model sârbesc; cele din părțile axdelene s'au adus prin Brașov, din țara Românească, — de unde caracterul lor grecesc.

bisericești, fixate acum de d. *T. Lugojanu* în note, după ce, cum zice d-sa: „Am ascultat mai mulți cântăreți bisericești culegând dela toți, ce am socotit de bun“.

„Cântări bisericești...“ se estinde pe 137 pg.¹⁾ cuprinzând, grupate toate cântările, în ordinea și după categoriile următoare:

Chemarea Duhului sft, Sfințirea apei (mică și mare), Nunta, Maslul, Înfirmarea mirenilor, pruncilor Parastasul, Aduas.

Ca execuție tehnică acet volum tipărit în *Tipografia diecezană* e o lucrare ineseptionabil de frumoasă, mult superioară „Stranei“ litografiate.

Dorim ca această carte și peste tot direcția proconisată de d. *T. Lugojanu*, prin publicațiunile sale de muzică bisericească, să-și aducă folosul urmărit și care se poate aștepta; iar pe autor am dori să-l vedem în activitate și pe terenul coral și al muzicii naționale.

Sperăm, că nu greșim când exprimăm aceste dorințe.

Psalt.

CRONICA.

Consistor plenar s'a ținut Joi, sub presidenția P. S. Sale Domnului Episcop diecezan.

Societatea de lectură a tinerimei dela institutul nostru ped. teol. din Arad, pentru anul 1907/8 s'a constituit astfel: Conducător: dl Sever Secula profesor, Prezident: Patrachie Tucra, teolog c. III. Secretar: Ioan Ispas teol. c. II. Notar: Ignatie Raica ped. c. IV. Bibliotecar: Moise Bordoș teol. c. II. Vicebibliotecar: Ludovic Cioban ped. c. III. Cassar: Virgil Bulz teol. c. I. Controlor: Ștefan Fofiu ped. c. IV. În com. lit.: Nic. Suciuc t. c. III. I. Budiuc t. c. II. I. Neacșa t. c. I. În com. muzic.: Petru Motora t. c. II. Petru Mara p. c. IV. În om. rev. Vas Groza t. c. II. Nic. Bucșa t. c. I. Iosif Bulzan p. c. III.

Un frumos exemplu. „Fii tare, și să fim puternici pentru poporul nostru și pentru cetățile D-zeului nostru, și D-zeu să facă ce va fi bine în ochii săi“ (Cron. 19. 13). Aceste cuvinte se potrivește pentru bravul popor din comuna mică B. Sân Nicolau, (Bihor) unde s'a sfințit un nou altar al educațiunei în Sept. 22. a. c. E o comună mică abeau cu peste 75 de numeri, pe valea Crișului negru, neatinsă încă de suflarea dușmănoasă a timpului recent și care ține cu toată căldura la obiceiurile străbune și cu drag ai adunat obolul ca să ridice o școală frumoasă, care e mică în felul ei în toată împrejurimea. Două lucruri importante s'au întâmplat în ziua aceea, și anume s'a sfințit școala, cum spuserăm și s'a ales preot pentru comună vacantă. După alegere, e plecat poporul la localul școalei, unde s'a săvârșit sfințirea. După acest act zelosul și adevărat conducătorul nostru P. On. Domn protopop Petru Serb a ținut o cuvântare călduroasă către popor, îndemnându-l la stăruință și jertfiri pentru scopurile culturale, la viață morală și le-a pus la inimă, să folosească școala și să deie creștere pruncilor, care e cea mai solidă și mai sigură avere materiale și morale, ce se poate da. A povățuit pe credincioși să cerceteze biserica, să țină la datoriile și legea noastră străbuna, că așa vor fi fericiți. După finirea sfințirii la

¹⁾ Prețul 8 cor.

care au luat parte mai mulți preoți din jur, s'a dat o masă comuna la părintele Alexandru Popp Căpâlna, care a administrat comuna. Să deie bunul D-zeu, că exemplul acesta frumos, al micii comune, care din proprii puteri a ridicat acest sălaș menit pentru educațiune, să afile următori în multe și multe comune. Atunci vom putea lupta contra influinței care are de scop desbinarea școalei de biserica și bisericii de școală. Căpâlne 1907. oct. 10 *George Vereș* teol. abs.

Aviz catiheților!

În tipografia noastră diecezană din Arad, a apărut »*Liturgia ortodoxă*«, manual pentru școalele medii și populare. Prețul 70 fileri. Se poate procura dela tipografia noastră diecezană.

Posta Redacțiunei.

V. S. *Slășești*. Scuzați întârzierea datorită îngrămădirii de material.

A apărut!

În tipografia noastră diecezană au apărut și să află de vânzare următoarele cărți școlare:

Curs practic de Limba maghiară pentru clasele I, II și III ale școalei primare de Iuliu Vuia ediția III-a îndreptată prețul 50 fileri.

Curs practic de Istoria Ungariei pentru școalele populare de Iuliu Vuia ediția II-a îndreptată prețul unui exemplar 40 fileri

Curs practic de Aritmetică pentru clasele 2, 3 și 4 ale școalei primare de Iuliu Vuia ediția II-a îndreptată prețul unui exemplar 60 fileri.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de preot la parohia de **cl. I din Ponoară** protopopiatul Peștesului, se deschide concurs cu termen de alegere pe ziua de **II/24 Noemvrie 1907.**

Emolumente: 1. Casă parohială, cu un intravilan; 2. Uzuctul curții bisericii și al morminților; 3. 51 holde catastrale, pământ arător, fânaț, pășune și pădure; 4. Una vică cucuruz sfârmat, dela fiecare număr de casă, din care preotul va avea să escontenteze pe diac din an în an; 5. Una zi de lucru, à 80 fil.; 6. Stolele uzuale și anume: dela botez 66 fil., o cununie 6 cor., o înfirmare mică 2 cor., pentru mort mare dela 6 până la 10 cor., pentru prohodul simplu. Un sărindar 2 cor.; predică și ertăciune 2 cor. Evangelia lui Lazar 2 cor. Feștania mică 1 cor. feștania mare 2 coroane. Toate acestea venite, câtră cari se mai adauge și întregirea dotației dela stat, — răspund la suma corespunzătoare venitului pentru parohii de cl. I.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt avizați ca concursurile ajustate conform §-lui 17 din Regul. pentru parohii, anul 1906, adresate comitetului parohial din Ponoară, să le înainteze subscrisului protoprezv până la 4/17 Noemvrie 1907, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare, cu stricta observare a §-lui 20 din pomenitul Regulament, n sfânta biserica din Ponoară, spre a-și arată aptitudinile în slujba dumnezeiască, cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean* protoprezviter.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din comuna **Cacuciul-român**, protoprezv. Peșteș prin aceasta se publică concurs nou, cu termen de alegere pe ziua de **8/21 Noemvre 1907**

Emolumente: 1) Locuință și 300 □ o grădină de legume; 2) În bani gata: 300 cor. repartiați pe locuitori; 3) 100 cor. ajutor anual dela Ven. Conzistor; 4) 400 cor. ajutorul sperativ dela stat. Fiitorul învățător este obligat a îndeplini agendele cantorale, pe lângă stolele obișnuite, fără altă remunerație.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt avizați, ca recursurile lor ajustate conform dispozițiilor §-lui 61 din Regulament și adresate com. parohial din Cacuciul român, să le înainteze scrisurii protoprezviter în M. Telegd, până la 4/17 Noemvre 1907, având concurenții a se prezenta în sfânta biserică din Cacuciul-român, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Iosif Moldovan,
preș. com. par.

T. Todoran,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean* protoprezviter, inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Picleu**, protopopiatul Peșteș, devenit vacant prin strămutare, prin aceasta se deschine concurs cu termen de alegere pe **1/14 Noemvrie 1907**.

Emolumentele: 1. În bani gata 326 cor; 2. Cortel liber cu grădină; 3. Patru holde catastrale pământ arător 160 cor; 4. Treizeci vici de cucuruz à 2 cor. = 60 cor.; 5. 30 zile de lucru à 60 fil. = 18 cor.; 6. Opt pluguri à 2 cor. = 16 cor.; 7. Grădină intravilană 20 cor.; 8. Pentru conferință 20 cor.; Stolele cantorale uzuale; 9. Ajutorul dela stat 160 cor.

Recursurile provăzute în senzul dispozzițiilor §-lui 61 din Regulament și adresate comitetului parohial din Picleu, să se trimită scrisurii protoprezviter până la 28 Oct. (10 Nov.) 1907 în Mezotelegd, iar recurenții interesați să se prezente în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică din Picleu, spre a-și arăta aptitudinile în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean* protoprezviter, inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **Hășmaș** cu filia **Belu Urviș** de cl. III, pe baza aprobării venerabilului Conzistor orădan de sub Nr. 2000/B. a. c. să publică concurs cu termen de alegere în 31, Oct. (**13 Nov**) a. c.

Emolumentele constau din pământ arător de 8. cubule cu competența de pășunat; dela 35, căși din B. Urviș câte o jumătate măsură cucuruz fărmat; stolole îndătinate și în tregirea dotațiunei dela stat de după pregătirile alesului preot.

Reflectanții au a-și înaintă suplicele lor adresate comitetului parohial până cu 7. zile înainte de alegere la protopopul Petru Serbu în F. Ggörös.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Petru Serbu* protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc **Agris-Botfeiu-Cumănești** să publică concurs cu termen de alegere în **31 Oct. (13 Nov.)** a. c. salariul e; 400. cor. și 7. orgii lemne cu întregirea dela stat.

Dumbrăvița de codru alegerea va fi în **8/21. Nov.** a. c. dotațiunea e; 500. cor. și întregirea dela stat.

Recurenții până înainte cu 7. zile a ale gerilor, au a-și trimite recursurile adresate comitetelor parohiale la scrisurii protopop.

Comitetele parohiale

În conțelegere cu: *Petru Serbu* protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățărești **Poiana** din tractul Vașcoului să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele, împreunate cu acest post sunt: În bani gata 160 cor.; 8 cubule à 10 cor., de tot 80 cor.; 16 metri lemne 48 cor. stolele cantorale 25 cor.; cvartir și grădină. Alesul e îndatorat a fi și cantor.

Cei ce vor reflectă la acest post sun, poftiți a-și trimite rugările lor, instruate conform regulamentului în Segyest u. p. Rieny, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare au să se prezenteze în s. biserică din Poiană spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. ppsc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confesională ort. rom. dtn **Labasinti** (protoprezv. Lipovei) prin aceasta să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia diecezană.

Emolumentele anuale împreunate cu acest post sunt: 1) Salar în bani 560 cor. 2) 20 metri de lemne pentru învățător și încălzirea salei de învățământ à 3 cor. 20 fil. = 64 cor. 3) grădini intravilană de 1/2 jug. 4) 4 jug. livadă cu un venit anual de circa 60. cor. 5) Pentru conferință 10 cor. 6) Pentru scripturistica 6 cor. Cortel liber 2 chilii și o cuină.

Recursurile ajustate cu documentele de evalueațiune, adresate comitetului par. din Labasinti să se subștearnă P. O. Domn protopop în Lipova (Lippa) până la termenul susindicat, având recurenții a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică din Labasinti, spre a-și arăta dexteritatea în cânt și tipic.

Labasinti, 15/28 Iulie 1907.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Voicu Hamsea* protoprezv. insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea defnilitivă a paroniei ort. rom. din **Bătuța**, prezviteratul Radnei, prin aceasta să publică concurs, cu termen de recurgere de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios diecezan.

Dotațiunea parohului va fi: 1. O sesiune parohială, jumătate la șes, jumătate la deal. Din pământul dela deal jumătate e arător, jumătate pășune. 2. Stolele hotărâte prin învoiala reciprocă dintre reposatul preot și poporeni; la anul 1891. 3. Întregirea dotațiunii preoțești din vistieria statului, după evalueațiunea alesului.

Parohia e de **cl. III.**

Văduvei preotese, în virtutea §-lui 12. din Regulamentul pentru parohii, îi compete un an, dela moartea fostului preot, jumătate din întreg venitul parohiei.

Recurenții să-și susștearnă recursurile, ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial din Bătuța, P. On. Oficiu prezviteral în M. Radna,

având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare cu observarea strictă a §-lui 20 din Reg. pentru parohii în sf. Biserică din Bătuța spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Bătuța, la 16/29 Sept. 1907.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, pprezviter.

—□—

1—3

În urma ordinului Conzist ven. Nr. 5360 - 1907 pentru îndeplinirea parohiei vacante de **cl. III** din **Magulicea** protopopiatul Halmajului, devenită în vacanță prin moartea fântului paroh Laurent Iuga, prin aceste se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. pământ parohial 10 jugh. și 350 □ arător și fânaț, de după care contribuția are să o solvească preotul. 2. Stolele îndatinate cari după calcul mediu fac 113 cor. 3. Întregirea dotației dela stat conform cvalificațiunei alesului (care de prezent la cei fără 8 clase face anual 778 cor. 60. fil.). 4. De locuință va avea să se îngrijască alesul pe spesele sale. Se observe că văduva preteasă conform § 12 din „Regulament“ va beneficia un an întreg 1/2 din venitele parohiale.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți și să înainteze recursele lor ajustate conf. § 18 și 19 din „Regulament“ și adresate comitetului paroh. din Magulicea la oficiul pprezv. al Halmajului (Nagy-halmagy) în termenul susindicat.

Recurenții sunt avizați ca conform §-lui 20 din „Regulam“. pentru parohii să se prezinte vre-o Duminecă ori sărbătoare în Sf. Biserică din Magulicea spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și cele rituale făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Magulicea 1/15 Sept. 1907.

Petru Sirca
adm. p. preș. eom.

George Octișor
not. com. par.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* protoprezv.

—□—

2—3

În urma ord. Ven. Conz. din 30 Iulie 1907 Nr. 1832/B. pentru deplinirea parohiei vacante de **cl. III** din **Satulbarba** protopopiatul Orăzii mari, se escrie concurs cu termen de alegere pe **22 Oct. (4 Nov)** 1907.

Emolumentele sunt: 1) Pământ arător și livadă 24 jugh. catastrale. 2) dela 65 nre de case câte una vică de bucate ori 2 cor. bani. 3) Două orgii de lemne. 4) Stolele îndatinate și anume: dela înmormântare mare 6—10 cor., dela înmormântare mică 2. cor.; dela maslu 2 cor.; liturgie privată 1 cor., feștanie 60 fil, botez 80 fil, cununie 4 cor. — Pomenirea morților în postul mare 1 cor. — 5) Dreptul de pășunat pentru 10 vite. Întregirea stabilită din partea înaltului guvern care face 370 cor. 27 fil. pentru preoți fără opt clase și 1170 cor 27 fil. pentru preoți cu opt clase.

Deoarece casa parohială nu este, până ce se va zidi aceasta, alesul va locui în casă cu chirie pe spesele comunei bisericesti.

Contribuțiunea erarială după pământul parohial o va solvi preotul alegând.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie au să înainteze recursurile lor instruite conform dispozițiunilor din Regulament pentru parohii subsemnatului până în 20 Oct. (2 Noemvre) a. c. având până la alegere a. sd prezentă în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserica din Satulbarbă spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Toma Pacala* p. protopop.

—□—

3—3

Conform ordinațiunii Ven. Consistor de datul 30 Iulie 1907 Nr. 1832 B., pentru îndeplinirea parohiei vacante de **cl. III-a** din **Stracoș** protoprezviteratul Orăzii-mari, se escrie concurs cu termen de alegere pe **26 Oct. (8 Nov.)** 1907.

Emolumentele sunt: 1. Casa parohială; 2. Foloșirea alor 3 jug catastrale pământ arător prețuit în 80 cor.; 3. Dela 75 n-ri de case câte 1 măsură curuz sfârmat ori câte 2 cor. 4. Venitele stolare și anume: dela botez 40 fil.; dela înmormântări până la 7 ani 2 cor., dela înmormântări dela 7 ani în sus 6—10 cor., dela cununii 4 cor.; 5 Întregirea dela stat 590 cor. 08 fil., (1390 cor. 08 fil.)

Contribuțiunea după pământ o va solvi preotul alegând.

Doritorii de a ocupa această parohie au să înainteze recursele lor instruite conform dispozițiunilor din Regulamentul pentru parohii, subsemnatului până în 22 Oct. (4 Nov.) a. c., având până la alegere a se prezentă în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserica din Stracoș spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoresți din **Voivozi** devenită vacantă prin strămutare se escrie concurs cu termen de alegere pe **21 Oct. (3 Nov.)** 1907.

Emolumentele sunt: 1) În bani gata 132 cor. 80 fil.; 2) Pământul învățătoresc-cantoral 2 holde 186 □ prețuit în 40 cor.; 3) Dela 83 n-re de case câte una măsură bucate în boabe à 2 cor. 50 fil.: 207 cor. 50 fil.; Afară de aceste cortel și stolele cantorale dela funcțiunile obveninde. Comuna bisericescă se deobligă numai la solvirea sumelor mai sus espuse. Întregirea până la minimalul prescriș de lege se va acoperi prin ajutorul ce se va acoperi prin ajutorul ce se va cere dela stat. Alesul va avea să provadă cantoralul și să conducă școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-ului 6. din Reg. și adresate com. paroh. din Voivozi, să se trimită la subscrișul oficiu protopopesc până la 18/31 Octomvre a. c. în Oradea-mare, având recurenții a se prezentă în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sfânta biserică din Voivozi spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Cviveenalul se pune în prospect numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt la aceasta școală. Contribuția după pământul învățătoresc o va solvi alesul.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* protop. insp. școlar.

—□—

3—3

În sensul concluzului consistorial de sub nr. 1832 a. c. se escrie de nou concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare pentru următoarele parohii vacante în tractul Beiușului :

1. *Hidiș*, pământ parohial 8 holde, bir preoțesc prețuit în 140 cor. Stolele îndatinat și întregire dela stat.

2. *Cârpești mici* : 14 jugăre pământ, bir 8 cubule stolele și întregirea dotației 552 cor. 32 fil.

3. *Dobrești* : bir preoțesc 156 cor. stolele și întregire dela stat conform coalei de fassiune

4. *Iencești cu filia Bicaci* : 3 jug. de pământ, bir câte o vică cucuruz, stole, și întregire 526 cor. 68 fil.

5. *Crancești* : 9 holde pământ ; bir preoțesc ziua de lucru, stole, și întregirea dotației dela stat.

6. *Dragoșeni* : pământ trei jugăre catastrale, bir 56 cor. stole, și întregire dela stat.

7. *Topa de jos* : 2 holde de pământ, bir 8 cubule stolele, și întregire 506 coroane.

8. *Luncasprie* : 5 jug. de pământ arător, 14 jug. pășune, bir preoțesc, diuă de lucru, stole și ajutor de stat conform celei de fassiune, adică 485 cor.

9. *Corbești* : casa parohială, 10 jug. de pământ bir preoțesc, ziua de lucru, stole și întregirea dela stat.

Se observă, că Dobrești e de clasa I, Iencești și Luncasprie de clasa II iar celelalte de clasa III.

Recurenții vor avea a-și trimite petițiunile conform Regulamentului în termenul prescris.

Beiuș, 17/30 Sept. 1907.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu : *Vasilie Papp* protoprezviter.

—□—

3 - 3

➔ **Compactor român în Arad** ➔

Iustin Ardelean

Strada Weitzer János Nr. 13.

Execută grabnic și prompt
tot soiul de lucrări, atingătoare de această branșe.

Legătură fină și durabilă.

Prețuri moderate.

13

Tipografia diecezană,

Arad, strada Batthányi Nr. 2. Telefon pentru oraș și comitat : 266.

fiind arangiată după cerințele moderne își recomandă atelierul său executând orice lucrări atingătoare de această branșe, grabnic, lucrări cu gust, pe lângă cele mai moderate prețuri.

Comande se primesc și prin telefon.

„Janus

“ institut de asigurare mutuală pe viață în Viena

s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili,

este cel mai vechiu „Institut mutual de asigurare pe viață“

pentru Austro-Ungaria.

Se bazează pe legile mutualității în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

➔ Premii effine. Condiții de asigurare favorabile. ➔

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duiel și sinucidere după 5 ani.

Asigurare gratuită pentru caz de războiu. Fără timbru de poliță și taxă de stat — Plătire la moment.

Starea de asigurare 111.000,000 cor. § Avera institutului 31.000,000 cor.

Sumele de asigurare plătite până acum 56.000,000 cor.

Informațiuni îndatoritoare dă :

==== Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabric

Lerchengasse Nr. 17. (N-rul Telefonului : 422).

(13)